

Cytowanie

CHICAGO: A. Kościółek, Wyłączenie stosowania art. 1481 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego w świetle konstytucyjnego wymogu jawnego rozpatrzenia sprawy, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2024, nr 2, s. 79–89, <https://doi.org/10.15804/ppk.2024.02.06>

APA: Kościółek, A. (2024), Wyłączenie stosowania art. 1481 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego w świetle konstytucyjnego wymogu jawnego rozpatrzenia sprawy, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” nr 2, s. 79–89, <https://doi.org/10.15804/ppk.2024.02.06>

Anna Kościółek

ORCID ID: 0000-0003-2656-3453

Uniwersytet Rzeszowski

E-mail: koscioleka@gmail.com

Wyłączenie stosowania art. 148¹ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego w świetle konstytucyjnego wymogu jawnego rozpatrzenia sprawy

Słowa kluczowe: prawo do sądu, prawo do jawnego rozpatrzenia sprawy, jawność posiedzeń sądowych, posiedzenie niejawne, wnioski o wysłuchanie na rozprawie

Keywords: the right to a court, the right to a public hearing of a case, open court sessions, closed sessions, motion to be heard in a trial

Streszczenie

Celem niniejszego opracowania jest analiza konstytucyjności przepisów wyłączających stosowanie art. 148 (1) § 3 KPC w postępowaniu cywilnym – tj. art. 505 (1a) i art. 205 (5) § 1 (1) KPC, dodanych na mocy ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Przepisy te pozbawiają stronę uprawnienia do złożenia wiążącego dla sądu wniosku, który pozwala zapobiec rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148 (1) § 1 KPC. Doszło do tego w sprawach, w których wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, w toku którego nie udało

się rozwiązać sporu, oraz w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza czterech tysięcy złotych. Zmiany te sprawiają, że coraz trudniejsza staje się obrona tezy o zgodności rozpoznania sprawy w trybie art. 148 (1) § 1 KPC z konstytucyjnym wymogiem jawnego rozpatrzenia sprawy.

Abstract

Exclusion of Article 148 (1) § 3 of the Code of Civil Procedure in the Light of the Constitutional Right to an Open Hearing

The purpose of this study is to analyze the constitutionality of the provisions excluding the application of Art. 148 (1) § 3 of the Civil Procedure Code – i.e. Art. 505 (1a) and 205 (5) § 1 (1), added by the Act of 9 March 2023 amending the Civil Procedure Code and certain other acts. These provisions deprive a party of the right to submit a motion that allows preventing a case from being heard at a closed session pursuant to Art. 148 (1) § 1. This occurred in cases in which a preparatory hearing was scheduled but the dispute was not resolved, and in cases heard in simplified procedure, where the value of the subject matter of the dispute does not exceed PLN 4,000. These changes make it even more difficult to defend the thesis on the constitutionality of hearing the case in accordance with Art. 148 (1) § 1.

✱

I.

Niewiele zdań cytowano w zagranicznej literaturze częściej niż słowa wypowiedziane 100 lat temu przez angielskiego sędziego, który podkreślił fundamentalne znaczenie tego, aby sprawiedliwość była nie tylko wymierzana, ale by jej wymierzanie było w sposób oczywisty i niewątpliwy widoczne¹. W ten sam ton wpisują się również wypowiedziane niewiele później i wielokrotnie przywoływane w polskiej literaturze słowa E. Waśkowskiego – „sprawiedliwość jest tworem światła, a nie ciemności”². Nie ulega wątpliwości, że przytoczone wypowiedzi zachowują swoją aktualność również obecnie. Jawność

¹ „A long line of cases shows that it is not merely of some importance but is of fundamental importance that justice should not only be done but should manifestly and undoubtedly be seen to be done”.

² E. Waśkowski, *System procesu cywilnego*, Wilno 1932, s. 154.

nadal powinna być jedną z najważniejszych wartości urzeczywistnianych w toku każdego postępowania sądowego.

Z punktu widzenia jawności sądowego postępowania cywilnego kluczowe znaczenie odgrywają przede wszystkim jawne posiedzenia sądowe, będące wyrazem zarówno jawności wewnętrznej (wobec stron i uczestników postępowania) jak i zewnętrznej (wobec osób postronnych). W ostatnich latach wyraźnie zarysowała się jednak tendencja do ograniczania zakresu zastosowania tego rodzaju posiedzeń sądowych na rzecz posiedzeń niejawnych. Co istotne, na skutek sukcesywnie wprowadzanych zmian legislacyjnych wykorzystywanie posiedzeń niejawnych stało się możliwe nie tylko w celu rozpoznawania kwestii o charakterze wypadkowym lub dotyczącym przebiegu postępowania, lecz również w celu merytorycznego rozpoznawania i rozstrzygania spraw cywilnych. To z kolei wywołuje poważne wątpliwości odnośnie do zgodności takich rozwiązań z wymogiem jawnego rozpatrzenia sprawy, który – będąc komponentem prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, współtworzy treść prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Problematyka ta została już zasygnalizowana w nauce³, niemniej jednak od tego czasu ustawodawca poczynił kolejny krok urzeczywistniający wyrażoną wówczas obawę o to, że problem potencjalnej niekonstytucyjności zmian w obszarze jawności postępowania cywilnego będzie się nasilał. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego uzupełniono bowiem o regulacje wyłączające stosowanie art. 148¹ § 3 KPC, który pozwala stronie na złożenie wniosku wyłączającego możliwość rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ § 1 KPC.

II.

Artykuł 148¹ § 3 KPC stanowi część szerszej regulacji, której wprowadzenie zapoczątkowało proces sukcesywnego zwiększania roli posiedzeń niejawnych w postępowaniu cywilnym. Regulacja ta pozwala na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym wówczas, gdy pozwany uznał

³ Zob. A. Kościółek, *Konstytucyjność wylączenia jawności posiedzeń sądowych w postępowaniu cywilnym – przyczynek do dyskusji*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 2, s. 207–217.

powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne (art. 148¹ § 1 KPC). Ocenę przesłanek uzasadniających wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym pozostawiono uznaniu sędziowskiemu. Można zatem stwierdzić, posługując się pewnym uproszczeniem, że ocenie sądu pozostawiono stosowanie konstytucyjnie i procesowo zagwarantowanej zasady jawności rozpatrzenia sprawy⁴.

Należy przy tym zauważyć, że ustawodawca przewidział jednocześnie swoiste zabezpieczenie, dzięki któremu strona może zapobiec konsekwencjom wynikającym z art. 148¹ § 1 KPC. Ustawodawca przyznał bowiem stronom uprawnienie do złożenia wniosku o wysłuchanie na rozprawie⁵, który ma charakter wiążący i bezwzględnie wyklucza możliwość skierowania sprawy na posiedzenie niejawne, chyba że zachodzi przypadek uznania powództwa (art. 148¹ § 3 KPC). W efekcie, nawet uzasadnione przekonanie sądu o braku potrzeby przeprowadzenia rozprawy, co do zasady, nie pozwala na rozpoznanie sprawy z wyłączeniem jawności, jeśli tylko strona w pierwszym piśmie (np. w pozwie, odpowiedzi na pozew) złożyła wniosek o wysłuchanie jej na rozprawie.

Na mocy ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁶, stosowanie art. 148¹ § 3 KPC zostało wyłączone w dwóch przypadkach.

Po pierwsze, w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 4000 zł (tzw. sprawy bagatelne), sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo, a także gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, nawet jeśli

⁴ A. Kościółek, *op.cit.*, s. 210.

⁵ Pierwotnie – wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

⁶ Dz.U. poz. 614.

strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o wysłuchanie jej na rozprawie (art. 505^{1a} KPC).

Po drugie, przewodniczący może wyznaczyć posiedzenie niejawne, jeżeli w toku posiedzenia przygotowawczego nie udało się rozwiązać sporu, a zachodzą przesłanki rozpoznania sprawy w sposób przewidziany w art. 148¹ § 1, choćby strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o wysłuchanie jej na rozprawie (art. 205⁵ § 1¹ KPC).

W obu wspomnianych przypadkach strona została pozbawiona uprawnienia do złożenia wiążącego dla sądu wniosku, który pozwala zapobiec rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ § 1 KPC. Rozwiązanie to, w przypadku postępowania uproszczonego, prowadzi do znaczącego rozszerzenia dopuszczalności rozpoznawania spraw na posiedzeniu niejawnym w tym rodzaju postępowania odrębnego⁷. Z kolei rozwiązanie ujęte w treści art. 205⁵ § 1¹ KPC, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, może doprowadzić do tego, że posiedzenia przygotowawcze będą wyznaczane po to, żeby otworzyć możliwość rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym bez względu na wnioski stron o ich wysłuchanie na rozprawie⁸. Wystarczy bowiem wyznaczyć posiedzenie przygotowawcze, by wniosek o wysłuchanie na rozprawie, złożony na podstawie art. 148¹ § 3 KPC przez stronę, a nawet obie strony, przestał być wiążący⁹. Oznacza to, że jeżeli tylko w toku posiedzenia przygotowawczego nie udało się rozwiązać sporu, od wyłącznej decyzji sądu zależy, czy rozpozna sprawę na posiedzeniu niejawnym.

Reasumując, przedstawione powyżej zmiany po raz kolejny w istotny sposób zwiększają możliwość rozpoznania sprawy cywilnej na posiedzeniu niejawnym, co sprawia, że powraca pytanie o zgodność art. 148¹ § 1 KPC (w zw. z art. 505^{1a} i art. 205⁵ § 1¹ KPC) z konstytucyjnym wymogiem jawnego rozpatrzenia sprawy.

⁷ A. Olaś, *Komentarz do art. 505^{1a} [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. P. Rylski, Legalis/el 2023, nb. 2.

⁸ Uwagi Sądu Najwyższego do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UD156), s. 19, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12350804/12812717/12812720/dokument524979.pdf> (25.04.2024).

⁹ M. Dziurda, *Komentarz do art. 205⁵ [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. P. Rylski..., nb. 4.

III.

Rozważając kwestię konstytucyjności art. 148¹ § 1 w zw. z art. 505^{1a} i art. 205⁵ § 1¹ KPC w pierwszej kolejności należy podkreślić, że uzasadnienie każdego wyjątku od zagwarantowanej konstytucyjnie zasady jawności rozpoznania sprawy powinno mieścić się w ramach wskazanego w Konstytucji katalogu przesłanek warunkujących dopuszczalność takiego odstępstwa. Z art. 45 ust. 2 zd. 1 Konstytucji RP wynika, że wyłączenie jawności rozprawy (oraz innych posiedzeń sądowych¹⁰) może nastąpić ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny¹¹. Tymczasem u podstaw analizowanych wyłączeń jawności spoczęło dążenie do przyspieszenia postępowania.

Takie uzasadnienie towarzyszyło wprowadzeniu art. 148¹ § 1 KPC, który – w założeniu projektodawców, miał realizować zasadę szybkości (rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki), przyczyniając się do usprawnienia postępowania w tych sprawach, w których sąd dojdzie do przekonania, że nie jest potrzebne przeprowadzenie rozprawy¹². Takie motywy wskazano również w uzasadnieniu regulacji wyłączających stosowanie art. 148¹ § 3 KPC, a tym samym rozszerzających zakres zastosowania art. 148¹ § 1. Wprowadzenie możliwości rozpoznawania na posiedzeniu niejawnym tzw. spraw bagatelnych w postępowaniu uproszczonym w ocenie projektodawcy miało przyczynić się do przyspieszenia ich rozpoznawania, sprzyjając niewątpliwie sprawności postępowania¹³. Analogiczne powody wskazano również w uzasadnieniu zmian regulacji prawnej posiedzenia przygotowawczego,

¹⁰ P. Grzegorzczak, K. Weitz, *Komentarz do art. 45 [w:] Konstytucja RP*, t. I, *Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, nb. 112.

¹¹ W artykule celowo pominięto przesłanki uzasadniające wprowadzanie ograniczeń praw i wolności konstytucyjnych wskazane w art. 31 ust. 3, gdyż stosowanie tego przepisu w analizowanym zakresie jest wyłączone przez art. 45 ust. 2 zd. 1. Zob. K. Wojtyczek, *Granice ingerencji ustawodawczej w sferę praw człowieka w Konstytucji RP*, Kraków 1999, s. 81.

¹² Zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmiany ustaw – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, s. 13 (druk Sejmu VII kadencji nr 2678).

¹³ Zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, s. 46 (druk Sejmu IX kadencji nr 2650).

w ramach którego projektodawca *expressis verbis* odwołał się do ekonomiki procesu i niecelowego z tej perspektywy kierowania sprawą na odległy termin rozprawy¹⁴.

Wskazywane przez projektodawcę argumenty wydają się co najmniej dyskusyjne z punktu widzenia zgodności z art. 45 ust. 2 zd. 1 Konstytucji. W literaturze zauważa się wręcz, że „wszelkie ograniczenia jawności [...] motywowane potrzebą zwiększenia efektywności postępowania nie mają konstytucyjnego umocowania”, zaś jawny charakter postępowania cywilnego „nie powinien być traktowany jedynie jako deklaracja formalna, która w zależności od potrzeb wymiaru sprawiedliwości może być ograniczona”¹⁵. Podobne stanowisko wyraził w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny, który kilkakrotnie miał okazję uznać, że szybkość rozpoznania sprawy nie jest wartością, na rzecz której można poświęcić ochronę praw podmiotowych¹⁶. Należy przy tym pamiętać, że nawet Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie podkreślał, iż jawność postępowania nigdy nie była, nawet przy najbardziej rygorystycznym określeniu standardu – uznawana za wymaganie bezwzględne, nie dopuszczające wyjątków w imię sprawności i szybkości postępowania¹⁷. Akceptując to stanowisko należy podkreślić, że dążenie do przyspieszenia postępowania również służy realizacji prawa do sądu i jako takie jest pożądane¹⁸. Należy bowiem pamiętać, że zarówno Konstytucja, jak i akty prawa międzynarodowego, obok jawności podkreślają także prawo do uzyskania rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie¹⁹. Tymczasem jednym z najpoważniejszych problemów współczesnego sądownictwa cywilnego jest nadmierna długość postępowań. Niemniej jednak przyspieszenie postępowania nie powinno być prze-

¹⁴ *Ibidem*, s. 21.

¹⁵ A. Łazarska, *Rzetelny proces cywilny*, Warszawa 2012, s. 358–359.

¹⁶ Zob. wyrok TK z 12 marca 2002 r., sygn. akt P 9/01, OTK nr 2/A/2002, poz. 14; wyrok TK z 13 stycznia 2004 r., sygn. akt SK 10/03, OTK nr 1/A/2004, poz. 2, wyrok TK z 12 czerwca 2002 r., sygn. akt P 13/01, OTK nr 4/2002, poz. 42.

¹⁷ Zob. wyrok TK z 15 października 2002 r., sygn. akt SK 6/02, OTK-A 2002, nr 52, poz. 65.

¹⁸ M-E. Iaroslavska, *Degradacja zasady jawności: rewolucja czy kontynuacja przyjętej strategii?*, „Acta Iuridica Resoviensia” 2023, nr 1, s. 63.

¹⁹ P. Rylski, T. Zembruski, *Rozpoznawanie spraw cywilnych na posiedzeniu niejawnym*, „Przegląd Sądowy” 2006, nr 6, s. 106–107.

ciwstawiane innym elementom prawa do sądu²⁰. Tymczasem polski ustawodawca po raz kolejny umieścił gwarancje zasady jawnego rozpoznania sprawy na wyraźnym „kursie kolizyjnym” z postulatem szybkości postępowania²¹. Nadal nie można się oprzeć wrażeniu, że w nieuchronnym procesie ważenia tych wartości²² zabrakło niezbędnej równowagi, a szybkość kolejny raz wypiera jawność.

Kontynuując wątek konstytucyjności warto również wskazać, że problem zgodności z Konstytucją art. 148¹ § 1 KPC bywa niekiedy rozwiązywany w oparciu o (skądinąd słuszne) założenie, zgodnie z którym jawność postępowania można wyłączyć, jeżeli obie strony zrzekną się przysługującego im prawa do jawnego rozpoznania sprawy. Posiłkując się tym założeniem w nauce uznaje się, że zgodność z konstytucyjnym wymogiem jawnego rozpatrzenia sprawy zapewnia rozwiązanie gwarantujące każdej ze stron (mimo istnienia podstaw do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym) prawo do żądania wysłuchania jej na rozprawie²³. Swobodę sądu co do skierowania sprawy na posiedzenie niejawne ogranicza zatem wyraźna wola strony, która może skutecznie sprzeciwić się zastosowaniu tego trybu rozpoznania sprawy²⁴. W rezultacie argumentuje się, że do wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym nie dochodzi wbrew woli stron, gdyż jest to możliwe wyłącznie wówczas, gdy przynajmniej jedna ze stron nie złoży odpowiedniego wniosku, co pozwala przyjąć, że odstępstwo od konstytucyjnej zasady jawności oparte jest na zgodzie stron postępowania²⁵. Strona nie zostaje zatem pozbawiona, poza przypadkiem uznania roszczenia, kon-

²⁰ P. Zaborowska, *Jawność postępowania cywilnego – czy nadal zasadą? Uwagi ogólne o jawności posiedzeń sądowych po wejściu w życie tzw. dużej nowelizacji* [w:] *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, red. M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska, Warszawa 2021, s. 411 i n.

²¹ A. Machnikowska, *Zasada jawności w postępowaniu procesowym – modernizacja czy marginalizacja? Wybrane zagadnienia*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1, s. 82.

²² Zob. T. Zembrzusi, *Ograniczenia jawności postępowania w sprawach cywilnych w dobie pandemii – potrzeba chwili czy trwale rozwiązania?*, „Forum Prawnicze” 2021, nr 3, s. 15.

²³ Zob. R. Flejszar, *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu w sprawach gospodarczych*, „Prawo Spółek” 2003, nr 10, s. 43 i n.

²⁴ M-E. Iaroslavska, *op.cit.*, s. 57.

²⁵ R. Flejszar, *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu w sprawach gospodarczych po nowelizacji K.P.C. z 16 listopada 2006 roku* [w:] *Wokół problematyki orzeczeń*, red. Ł. Błaszczak, Toruń 2007, s. 80.

stytucyjnego prawa do jawnego rozpatrzenia sprawy, lecz sama świadomie i dobrowolnie rezygnuje z tego prawa²⁶.

W odniesieniu do przedstawionej powyżej argumentacji warto nadmienić, że postrzeganie wspomnianego uprawnienia jako gwarancji zachowania jawności rozpoznania sprawy budzi poważne wątpliwości. Konstrukcja, w ramach której strona musi wnioskować o jawne rozpoznanie sprawy, jest bowiem systemowo sprzeczna z normatywnym ujęciem jawności, która w Konstytucji występuje w charakterze zasady, a nie wyjątku²⁷. O stosowanie zasady nie powinno się zaś wnioskować²⁸. Co więcej, przy aktualnym poziomie świadomości prawnej społeczeństwa, skuteczność tego uprawnienia uznaje się raczej za iluzoryczną²⁹. W efekcie, rozpoznanie części spraw na posiedzeniach niejawnych nie jest wcale pochodną rezygnacji stron ze swoich praw, lecz ich błędów co do treści prawa wymagającego złożenia stosownego wniosku w celu zachowania jawności rozpatrzenia sprawy³⁰.

Nawet przychyłając się do powyższych wątpliwości nie można ignorować tego, że dla autorów, którzy ich nie podzielają, przepis art. 148¹ § 1 KPC – dzięki możliwości złożenia wniosku, o którym mowa w § 3, nie pozostaje w sprzeczności z wyrażonym w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawem do jawnego rozpoznania sprawy. Stanowisko takie, na skutek analizowanych w niniejszym opracowaniu zmian, uległo jednak dezaktualizacji w sprawach, w których wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, w toku którego nie udało się rozwiązać sporu oraz w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza czterech tysięcy

²⁶ A. Jasiołkowski, *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148[1] KPC – uwagi dotyczące nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 17, s. 905.

²⁷ *Opinia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*, s. 5, https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/k8/komisje/2015/ku/materiały/918_hfpc.pdf (27.12.2023).

²⁸ Ł. Goździaszek, *Posiedzenie niejawne w procesie cywilnym [w:] Postępowanie cywilne w czasie pandemii. E-doręczenia, rozprawa zdalna, posiedzenia niejawne, składanie pism procesowych*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2022, s. 177.

²⁹ A. Mendrek, *Wyrokowanie na posiedzeniu niejawnym – zagadnienia wybrane [w:] Ius est a iustitia appellatum. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu*, red. M. Tomalak, Warszawa 2017, s. 389.

³⁰ A. Machnikowska, *op.cit.*, s. 95.

cy złotych, tj. w sprawach w których wyłączono stosowanie art. 148¹ § 3 KPC. To z kolei sprawia, że w sprawach tych art. 148¹ § 1 KPC, przy swoich oczywistych zaletach związanych z szybkością postępowania, wydaje się, w jeszcze większym stopniu niż dotychczas, dyskusyjny z punktu widzenia zgodności z Konstytucją.

Reasumując, uzupełnienie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o art. 505^{1a} oraz art. 205⁵ § 1¹, sprawia że coraz trudniejsza staje się obrona tezy o konstytucyjności rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ § 1 KPC.

Literatura

- Dziurda M., *Komentarz do art. 205⁵ [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. P. Rylski, Legalis/el 2023.
- Flejszar R., *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu sprawach gospodarczych*, „Prawo Spółek” 2003, nr 10.
- Flejszar R., *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu w sprawach gospodarczych po nowelizacji K.P.C. z 16 listopada 2006 roku [w:] Wokół problematyki orzeczeń*, red. Ł. Błaszczak, Toruń 2007.
- Goździaszek Ł., *Posiedzenie niejawne w procesie cywilnym [w:] Postępowanie cywilne w czasie pandemii. E-doręczenia, rozprawa zdalna, posiedzenia niejawne, składanie pism procesowych*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2022.
- Grzegorzczak P., Weitz K., *Komentarz do art. 45 [w:] Konstytucja RP, t. I, Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
- Iaroslavskaja M.-E., *Degradacja zasady jawności: rewolucja czy kontynuacja przyjętej strategii?*, „Acta Iuridica Resoviensia” 2023, nr 1.
- Jasiecki A., *Wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148[1] KPC – uwagi dotyczące nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 17.
- Kościółek A., *Konstytucyjność wyłączenia jawności posiedzeń sądowych w postępowaniu cywilnym – przyczynek do dyskusji*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 2.
- Łazarska A., *Rzetelny proces cywilny*, Warszawa 2012.
- Machnikowska A., *Zasada jawności w postępowaniu procesowym – modernizacja czy marginalizacja? Wybrane zagadnienia*, „Polski Proces Cywilny” 2022, nr 1.
- Mendrek A., *Wyrokovanie na posiedzeniu niejawnym – zagadnienia wybrane [w:] Ius est a iustitia appellatum. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu*, red. M. Tomalak, Warszawa 2017.

Olaś A., *Komentarz do art. 505^{1a}* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. P. Rylski, Legalis/el 2023.

Rylski P., Zembrzusi T., *Rozpoznawanie spraw cywilnych na posiedzeniu niejawnym*, „Przegląd Sądowy” 2006, nr 6.

Wojtyczek K., *Granice ingerencji ustawodawczej w sferę praw człowieka w Konstytucji RP*, Kraków 1999.

Zembrzusi T., *Ograniczenia jawności postępowania w sprawach cywilnych w dobie pandemii – potrzeba chwili czy trwałe rozwiązanie?*, „Forum Prawnicze” 2021, nr 3.